

Streszczenie rozprawy doktorskiej
Determinanty działalności eksportowej w świetle najnowszych teorii
handlu międzynarodowego

Działalność eksportowa przedsiębiorstw jest przedmiotem licznych analiz, zarówno na gruncie teoretycznym, jak i empirycznym. Wobec wciąż rosnącej konkurencji na rynku światowym, wskazuje się na potrzebę prowadzenia przemyślanej polityki gospodarczej i podejmowania działań zmierzających do trwałego zwiększenia eksportu i tym samym pobudzenia wzrostu gospodarczego. Dlatego tak ważne jest rozpoznanie czynników (determinant) mających wpływ na decyzje przedsiębiorstw o podjęciu działalności eksportowej. Znajomość tych determinant daje bowiem możliwość długofalowego i skutecznego kreowania polityki gospodarczej.

Celem głównym rozprawy jest identyfikacja i wielowymiarowa analiza determinant działalności eksportowej firm z perspektywy „nowych nowych” teorii handlu międzynarodowego. W rozprawie determinanty eksportu analizowane są na dwóch płaszczyznach. Pierwsza skupia się na wpływie poszczególnych czynników na liczbę firm eksportujących, czyli *de facto* na skłonności firm do podjęcia działalności eksportowej (ekstensywna marża eksportu). Druga płaszczyzna pozwala na identyfikację determinant wartości eksportu w przeliczeniu na firmę, czyli intensywności eksportu (intensywna marża eksportu).

W ramach krytycznej analizy literatury wykorzystano krajowe i międzynarodowe źródła z zakresu teorii ekonomii, geografii ekonomicznej, a także mikroekonometrii. Odwołano się też do publikacji opracowywanych przez instytucje otoczenia instytucjonalnego, w tym Światową Organizację Handlu oraz Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości. Oparto się również na książkach oraz artykułach twórców najbardziej uznanych w obszarze handlu międzynarodowego. Na podstawie krytycznej analizy literatury przedmiotu sformułowano hipotezy badawcze.

Dane wykorzystane w niniejszej dysertacji mają charakter obserwacyjny i pochodzą z czterech źródeł: 1) z badania ankietowego realizowanego w ramach projektu NCN pt. „Analiza wymiany zagranicznej Polski w świetle nowych teorii handlu. Implikacje dla polityki gospodarczej w czasie kryzysu”, 2) z baz InfoCredit, instytucji gromadzącej, przetwarzającej i udostępniającej informacje gospodarcze i sprawozdania finansowe

podmiotów polskich i zagranicznych, 3) z Banku Danych Lokalnych (BDL) prowadzonego przez Główny Urząd Statystyczny oraz 4) z danych kartograficznych samodzielnie uzyskanych przy wykorzystaniu systemu GoogleMaps. Zestawienie tych zbiorów informacji stwarza możliwość wielowątkowej analizy zależności między działalnością eksportową firm, a szerokim katalogiem zmiennych, zidentyfikowanych jako potencjalne determinanty eksportu.

Analizy przeprowadzone w niniejszej rozprawie wpisują się w główny nurt badań prowadzonych na świecie oraz w Polsce. Przedmiotem rozważań są determinanty działalności eksportowej firm w ujęciu zarówno ekstensywnej, jak i intensywnej marży eksportu. Niniejsza rozprawa ma na celu wypełnienie luki poznawczej w kontekście zdecydowanie rzadziej badanych determinant intensywnej marży eksportu oraz w obszarze wpływu lokalizacji firm na obydwie marże eksportu. Podjęto więc próbę poszerzenia katalogu determinant działalności eksportowej o szczegółowe zmienne charakteryzujące położenie firmy w przestrzeni. Mowa zarówno o cechach opisujących poszczególne lokalizacje goszczące, jak też o dostępności czasowej firm w odniesieniu do określonych punktów w przestrzeni – elementów infrastruktury. Koncepcja lokalizacji jest obecna w teorii handlu międzynarodowego, jednak w analizie determinant działalności eksportowej na poziomie firmy, znaczenie lokalizacji traktowane jest bardzo ogólnie. Podobnie jak w badaniach związku między zjawiskiem aglomeracji i eksportem, charakterystyka regionu goszczącego często jest pomijana.

Do weryfikacji stawianych w pracy hipotez wykorzystano opisową analizę statystyczną oraz podejście ekonometryczne. Modelowanie metodą regresji logistycznej posłużyło do badania wpływu poszczególnych zmiennych na ekstensywną marżę eksportu, a modelowanie metodą regresji przekrojowej użyte zostało do badania wpływu tych zmiennych na marżę intensywną eksportu.

Rozważania nad determinantami działalności eksportowej firm skłaniają do wniosku, że przede wszystkim cechy opisujące firmę mają wpływ na intensywną oraz ekstensywną marżę eksportu. Ponadto lokalizacja firm, a szczególnie dostępność czasowa w odniesieniu do infrastruktury, jest ciekawym i obiecującym kierunkiem badań z obszaru międzynarodowej wymiany handlowej.